

**A DRP0200519 azonosító számú INTERREG
DANUBE Program keretében megvalósult –
„a veszprémi Gyárkert és környékének jövője”
kutatási eredményeket összefoglaló jelentés**

2026. május 31.

Készítette:
Pannon Egyetem

1) BEVEZETÉS

Ezen összefoglaló jelentés a Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kara által, Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata (továbbiakban: VMJV Önkormányzat) megbízásából (2025.04.30-án kelt vállalkozási szerződés alapján) az INTERREG DANUBE Program – NONA kutatási projekt, Gyárkert Kultúrpark és környéke jövőbeni fejlesztése témában megvalósított kutatás eredményeit mutatja be. A kutatás teljes időtartama 2025. májustól – 2026. májusáig tartott.

A jelentés a Gyárkert Kultúrpark és környéke területének jövőbeni fejlesztését megalapozó strukturált vezetői interjúk, lakossági kérdőíves felmérés és fókuszcsoportos kutatás eredményeit összegzi és elemzi integrált módon. A dokumentum célja konszenzusos, a New European Bauhaus on the Danube (továbbiakban: NEBOD)-elveken nyugvó fejlesztési irányok kijelölése Veszprém Megyei Jogú Város számára. A Gyárkert Kultúrpark és környéke Veszprém egyik fontos belvárosi fejlesztési lehetősége, amely egyszerre hordoz jelentős potenciált és komplex kihívásokat.

Veszprém belvárosának közvetlen közelében, a Kossuth utca végén található, a Jutasi út – Budapest utca ölelésében elhelyezkedő Gyárkert és annak tágabb környezete az elmúlt évtizedek során **különleges átmeneti szerepet töltött be** a város térszerkezetében. Az egykori ipari és intézményi funkciók megszűnését követően a terület hosszú időre barnamezős, részben elzárt, alulhasznosított övezetté vált, amely fizikai jelenlétében és a városlakók, városlátogatók mentális térképén egyaránt megszakította a belvárosi szövetének folytonosságát.

A Veszprém–Balaton Európa Kulturális Fővárosa 2023 (továbbiakban: VEB2023) program jelentette az első jelentős fordulópontot a hajdani bútorgyár helyszínének életében. A terület ideiglenes, kulturális és közösségi célú megnyitása rávilágított arra, hogy a Gyárkert nem csupán „problémás örökség”, hanem **jelentős városfejlesztési potenciállal rendelkező belvárosi tér**. A koncertek, rendezvények és közösségi események révén a Gyárkert rövid idő alatt a városi közélet egyik meghatározó helyszínévé vált, ugyanakkor a megnövekedett használat új ellentéteket is felszínre hozott.

E kettősség – az élő, vonzó közösségi tér és a zajjal, parkolással, zsúfoltsággal járó terhelések együttes jelenléte – világossá tette, hogy a Gyárkert további sorsa nem rendezhető ad hoc döntésekkel. A terület fejlesztése **stratégiai szemléletet, hosszú távú gondolkodást és széles társadalmi egyeztetést** igényel.

A kutatás többfajta módszertan szerint, három érdekképviseleti csoport/stakeholder irányból vizsgálta meg ezen fejlesztési igényeket, lehetőségeket, elképzeléseket: (1) strukturált vezetői interjúk a városi döntéshozókkal és városfejlesztésért felelős szakemberekkel; (2) kérdőíves lakossági felmérés; és (3) fókuszcsoportos interjúk az ágazati szakemberekkel, valamint a terület kapcsán érintett különböző célcsoportok szereplőivel. Az összefoglaló jelentés mindhárom vizsgálati módszer eredményeit tartalmaz és jelen dokumentum „kutatás”-ként hivatkozik rá. A kutatási feladatok megszervezését és lebonyolítását, a kutatási (rész)jelentések elkészítését magyar és angol nyelven – Veszprém önkormányzatának munkatársaival történő folyamatos egyeztetés mellett – a Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Karának munkatársai végezték; Dr. Lőrincz Katalin (kutatásvezető), Dr. Banász Zsuzsanna, Dr. Sulyok Judit, Neu Zsolt és Szabó Renáta.

2) A JELENTÉS ÉRTELMEZÉSI KERETE ÉS CÉLJA

A Gyárkert Kultúrpark és környéke Veszprém városszerkezetében olyan, hosszú időn keresztül alulhasznosított belvárosi területet képvisel, amelynek jövőbeni hasznosítása túlmutat egyetlen ingatlanfejlesztési döntésen. A terület a városi térszerkezet szempontjából átmeneti zónaként funkcionál: egyszerre érintett a történeti belváros, a sűrűn lakott városrészek, valamint a közlekedési és kereskedelmi infrastruktúra hatásai által.

A VEB2023 program keretében megvalósult ideiglenes megnyitása világossá tette, hogy a tér képes **közösségi, kulturális és városi találkozóhelyként** működni, ugyanakkor az intenzív használat felszínre hozta a terület strukturális, funkcionális és társadalmi konfliktusait is. E kettősség indokolja, hogy a Gyárkert és környéke fejlesztése a NONA projekt keretében pilot jelleggel, átfogó szakmai megalapozás mellett kerüljön vizsgálatra.

Jelen összefoglaló jelentés célja, hogy a Gyárkert Kultúrpark és környéke jövőbeli fejlesztéséhez **megalapozott, empirikus adatokon nyugvó, integrált szakmai alapot** biztosítson. A dokumentum nem konkrét építészeti vagy beruházási terv, hanem olyan stratégiai összefoglaló tanulmány, amely:

- az érintett szereplők véleményének és elvárásainak feltárását tartja szem előtt,
- azonosítja a konszenzusos/közös és megosztó fejlesztési irányokat,
- keretet ad a hosszú távú, fenntartható városfejlesztési döntések meghozatalához.

A dokumentum három kutatási részelem eredményeinek összesített feldolgozását tartalmazza: a strukturált vezetői interjúk (városvezetés és városi döntéshozók körében), a lakossági kérdőíves felmérés (több, mint kétezer válaszadó bevonásával), valamint a tematikus fókuszcsoportos interjúk (városüzemeltetési- és városfejlesztési szakemberek, ágazati szakértők és fiatal/Z korosztály) különböző célcsoportok véleményét tükrözik. A tanulmány arra törekszik, hogy egyrészt **bemutassa ezen érdekcsoportok álláspontját** és feltárja azokat a pontokat és lehetséges irányokat, ahol a városvezetés stratégiai céljai és a lakossági elvárások metszik egymást, másrészt azokat a kérdéseket, ahol az eltérő nézőpontok kezelése válik szükségessé.

A Gyárkert és környéke esetében nem pusztán egy terület jövőjéről van szó, hanem arról, hogy Veszprém a belváros fejlesztése kapcsán milyen **értékeket kíván előtérbe helyezni**. Ehhez a döntéshez kíván az összefoglaló jelentés szakmailag megalapozott, társadalmilag érzékeny és jövőorientált alapot nyújtani.

3) KUTATÁSI HÁTTÉR ÉS MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS

A Gyárkert Kultúrpark és környezete jövőjével kapcsolatos fejlesztési kérdések komplex jellege miatt a terület vizsgálata kizárólag többszemponú, empirikus kutatásra építve lehet megalapozott. A kutatás három módszertani pillérre épült: vezetői interjúkra, lakossági kérdőívre és fókuszcsoportos vizsgálatra. Ennek megfelelően jelen tanulmány célja, hogy a Gyárkert és környéke fejlesztésével kapcsolatban feltárja:

- a városvezetés stratégiai elképzeléseit,
- a lakosság és a városrégióban élők használati tapasztalatait, elvárásait,
- a szakmai szereplők és kifejezetten a fiatal szegmens értelmezéseit és javaslatait.

3.1. 1. kutatási részelem: strukturált vezetői interjúk

A városvezetés és az önkormányzati döntéshozók részvételével lebonyolított **strukturált interjúk** célja a stratégiai szintű gondolkodás, a hosszú távú városfejlesztési elképzelések és a fejlesztési korlátok feltárása volt. Kidolgozásra került a vezetői interjúk módszertana, a kérdéssor egyeztetésre került a Polgármesteri Hivatal szakmai képviselőivel, majd 2025. május hónapban lebonyolításra kerültek az interjúk a megadott interjúalanyokkal (10 fő), személyes formában, 35-60 percben. A strukturált vezetői interjúk alapján kirajzolódtak a szélesebb közösség, lakosság felé megfogalmazható tématerületek, amelyek beemelésre kerültek a lakossági felmérés kérdéssorába, az alábbiak szerint:

Az interjúk alapján egyértelműen megállapítható, hogy a veszprémi városvezetés és az önkormányzati döntéshozók a Gyárkertet és környékét **kiemelt stratégiai jelentőségű belvárosi területként** értelmezik. Az interjúalanyok többsége hangsúlyozta, hogy a Gyárkert Kultúrpark és környezete nem csupán egy fejlesztési helyszín, hanem **a belvárosi térszerkezet egyik utolsó nagy, összefüggő átalakítható eleme**, amely hosszú távon meghatározhatja Veszprém városi karakterét és élhetőségét. A Gyárkert korábbi, zárt ipari funkciójának megszűnését a városvezetés **történeti lehetőségként** értékeli.

Több interjúalany szerint a VEB2023 program keretében megvalósult ideiglenes megnyitás „visszahozta” a területet a városi tudatba, és egyértelművé tette, hogy a Gyárkert képes **városi fórumként**, közösségi találkozóhelyként működni. Ugyanakkor a döntéshozók hangsúlyozták, hogy a VEB2023 programnak nem volt célja és nem is volt alkalmas egy végleges területhasználati modell kialakítására. Az interjúalanyok szemléletében a Gyárkert és környéke fejlesztése egy **folymat**, amely legalább **5-10 éves időtávban** értelmezhető, és **nem egyszeri beruházásként**.

3.2. A strukturált vezetői interjúk eredményei a Gyárkert Kultúrpark és környéke kapcsán

- **Zöldfelületi és közparki funkciók elsődlegessége:** az interjúalanyok többsége a Gyárkertet hosszú távon **zöldfelületi dominanciájú városi térként** képzei el. Bár Veszprém zöldfelületi ellátottsága városléptékben kedvező (Veszprémvölgy, Zöld Campus/Erzsébet-liget, Gulyadomb), a belváros közvetlen környezetében kiemelten felértékelődik egy nagyobb, egybefüggő közpark szerepe. A döntéshozók szerint a Gyárkert alkalmas arra, hogy a sűrűn lakott városrészek (Újtelep, Jutasi út környéke) számára **rekreációs puffertérként** funkcionáljon.
- **Átjárhatóság és városszöveti integráció:** a vezetői interjúk egyik visszatérő eleme volt, hogy a Gyárkert jelenlegi használata **nem oldja meg a városszöveti elszigeteltséget**. A belváros, a Balaton Pláza, a vásárcsarnok és a közlekedési csomópontok közötti gyalogos kapcsolatok hiányosak. A döntéshozók egyetértettek abban, hogy a Gyárkert és környezet fejlesztése csak akkor indokolt, ha az **valódi átjárást** hoz létre, és nem újabb elválasztó zónát eredményez.
- **Alapinfrastruktúra biztosítása:** a városvezetés az alapinfrastruktúra (nyilvános mosdók, ivóvíz, közvilágítás, padok, biztonság) meglétét **nem extra fejlesztési elemként**, hanem a terület használhatóságának minimumfeltételeként határozta meg. Több interjúalany kiemelte, hogy a jelenlegi rendezvényközpontú használat ideiglenesen elfedi ezeket a hiányokat, de hosszú távon ezek megoldása nélkül a terület nem válhat mindennapi városi térré.
- **Megosztottság a koncert- és rendezvényfunkció megítélésében:** a vezetői interjúk egyik legmarkánsabb tanulsága a **koncertfunkcióval kapcsolatos megosztottság**. Bár minden interjúalany elismerte a VEB2023 program során kialakult Gyárkert kulturális sikerét, jelentős eltérések mutatkoztak abban, hogy ezt a funkciót milyen mértékben szükséges fenntartani ezen a helyszínen. Az egyik álláspont szerint a Gyárkert hosszú távon is alkalmas lehet **nagyobb léptékű rendezvények** befogadására, amennyiben azok szervezeten, szabályozott időkeretben és zajkezeléssel működnek. Más döntéshozók viszont kifejezetten hangsúlyozták, hogy a belvárosi elhelyezkedés és a környező lakófunkciók miatt a nagy tömegeket vonzó események **strukturális konfliktusokat** generálnak. Ez a megosztottság előrevetíti, hogy a rendezvényfunkció kérdését nem lehet önálló területi döntésként kezelni, hanem **városi szintű kulturális és közlekedési stratégiába** kell illeszteni.

3.3. 2. kutatási részelem: lakossági kérdőíves felmérés

A Gyárkert Kultúrpark és környéke használatával, megítélésével és jövőbeni fejlesztésével kapcsolatos lakossági igényeket egy magyar nyelvű, **online és papír alapon is kitölthető kérdőív** számszerűsítette és tette összehasonlíthatóvá. A kérdőív végleges verziójának összeállítása több lépésben zajlott: próbakitöltések, a megrendelő VMJV Önkormányzat vezetői és projektbe bevont munkatársai, a NONA projekt keretében együttműködő munkacsoport tagok és turisztikai- valamint statisztikai elemző szakértők bevonásával.

A kérdőív **2025. június 25. és 2025. november 30. közt** volt elérhető online, illetve személyesen is ki lehetett tölteni több, 2025-ben zajló veszprémi nyári rendezvényen, valamint a Bakony Expon. A veszprémi eseményeken ösztöndíjas egyetemi hallgatók bevonásával zajlott a mintavétel; összesen 2180 online és 74 papír alapú kitöltés született. Miután a részvétel önkéntes volt, lehetőség nyílt egy-egy kérdést kihagyni és a válaszadók a kérdőív kitöltését bármikor abbahagyhatták, ezért részlegesen kitöltött kérdőívek is keletkeztek. Az **értékelhető minta 2254 fő véleményét tartalmazza**, melynek csak kevesebb, mint 4%-a részlegesen kitöltött kérdőív, azaz a felmérés sikerét az is jelzi, hogy a **kérdőívek több mint 96%-a teljes válasznak tekinthető.**

3.4. A Gyárkert és környéke megítélése és a leginkább támogatott fejlesztési igények a lakossági felmérés alapján

A lakossági minta alapján megállapítható, hogy a Gyárkert és környéke a válaszadók túlnyomó többsége számára **ismert és valamilyen formában használt terület.** A kitöltők jelentős része rendszeresen vagy alkalmanként látogatja a Gyárkertet és környékét rendezvények, áthaladás, vagy a környező szolgáltatások (pl. Balaton Pláza, piac) miatt. Ugyanakkor megállapítható, hogy a lakosság számára a Gyárkert **funkciója nem rögzült**, hiszen egyszerre jelenik meg kulturális helyszínként, áthaladó térként és potenciális közparkként. Ez az identitásbeli/funkciós bizonytalanság azonban nem hiányosságként, hanem **fejlesztési lehetőségként** is értelmezhető.

A **leginkább támogatott lakossági fejlesztési igények** az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- **Zöldítés és klímaadaptív megoldások:** a válaszadók döntő többsége több fát, árnyékos pihenőhelyet, zöldfelületet, valamint természetesebb burkolatokat szeretne a Gyárkertben. A nyári hőterhelés csökkentése, a mikroklima javítása és a pihenés feltételeinek megteremtése kiemelt elvárásként jelent meg.
- **Pihenő és közösségi használat:** a kitöltői igények közt erősen megjelent a padokkal, piknikasztalokkal, szabadtéri tartózkodásra alkalmas elemekkel ellátott közpark funkció. A válaszok alapján a Gyárkert nemcsak célhelyszínként, hanem **mindennapi városi térként** is használható lenne.
- **Alapinfrastruktúra:** a nyilvános mosdók, ivókutak, szemetesek és megfelelő világítás iránti igény a válaszokban nem fejlesztési ötletként, hanem **elvárásként** jelent meg. Sok válaszadó szerint ezek hiánya jelenleg korlátozza a terület önálló, rendezvényektől független használatát.
- **Lakossági megosztottság a rendezvényfunkció kapcsán:** a lakossági válaszokban – hasonlóan a strukturált vezetői interjúk eredményéhez – a rendezvény- és koncertfunkció **erősen polarizáló tényezőként** jelent meg. Egy jelentős csoport a Gyárkertet kifejezetten a város kulturális életének fontos színtereként értékeli, és támogatja az események, nagy tömegeket vonzó könnyűzenei koncertek megtartását. Ugyanakkor egy hasonló nagyságú csoport számára a zaj, a parkolási terhelés és a zsúfoltság negatív élményként jelenik meg. Fontos tanulság, hogy a lakossági elutasítás **nem a rendezvények léte ellen irányul**, hanem azok léptékét, gyakoriságát és időzítését kifogásolja. Ez megerősíti a **kiegyensúlyozott, szabályozott rendezvényhelyszín** iránti igényt.

3.5. 3. kutatási részelem: fókuszcsoportos beszélgetések

A kutatási projekt keretében korábban megvalósult strukturált vezetői interjúk és lakossági kérdőív eredményeit is figyelembe véve került kiáltására egy fiatalok és egy szakmai csoportok részére szóló, témáját tekintve azonos forgatókönyv, mely alapján **6 alkalommal zajlottak fókuszcsoportos beszélgetések** 2025. novemberétől 2026 áprilisig. A szakemberek, valamint a középiskolás diákok és nemzetközi egyetemista hallgatók (továbbiakban: fiatalok) bevonásával zajló fókuszcsoportok célja a mélyebb, árnyaltabb értelmezések feltárása volt, különös tekintettel a konfliktuspontokra és a lehetséges kompromisszumokra.

A végleges résztvevői létszám 23 fő szakember – a városüzemeltetés, városfejlesztés, városmarketing szakemberei; önkormányzati képviselők, alpolgármesterek, építészek, közösségi közlekedés, lakhatás, óvoda, környezetvédelem, gazdasági érdekképviselő, sport, turizmus szereplői – és 18 fő fiatal lett. A fókuszcsoportos beszélgetések időkerete 1,5-2 óra volt. A fókuszcsoport során az összes résztvevő kifejtette gondolatait az adott témában, több kérdésnél egyéb eszközök (inspirációs fényképek, térkép, közösségi költségvetési zsetonok) is bevonásra kerültek.

3.6. A fókuszcsoportos kutatás fő megállapításai

- **A Gyárkert, mint ambivalens városi tér:** a fókuszcsoportos beszélgetések során a résztvevők a Gyárkertet és környékét **erősen ambivalens területként** írták le. A helyszínhez egyszerre kapcsolódnak pozitív élmények (koncertek, közösségi események) és negatív tapasztalatok (zaj, zsúfoltság, rendezetlenség). A beszélgetésekből egyértelműen kirajzolódott, hogy a terület jelenlegi állapota **átmeneti**; nem tekinthető végleges városi megoldásnak.
- **Erős konszenzus a beépítés korlátozásáról:** a fókuszcsoportos résztvevők – függetlenül a szakmai vagy a fiatal csoport hovatartozásától – egyértelműen elutasították a **magas beépítettséget** és a monofunkcionális fejlesztési modelleket. A zöldfelület csökkentése, a nagy léptékű lakó- vagy kereskedelmi beépítés kifejezetten negatív megítélés alá esett.
- **A közpark és mérsékelt létszámú koncert/rendezvénytér támogatottsága:** a fókuszcsoportok egyik legfontosabb tanulsága az volt, hogy széles körű támogatást élvez egy **kettős, de nem egyenrangú funkciómegosztás**. Elsődlegesen közpark és közösségi tér, másodlagosan pedig korlátozott léptékű rendezvényhasználat. A résztvevők szerint ez a modell képes a leginkább kezelni a lakossági és városszerkezeti konfliktusokat, miközben megőrzi a Gyárkert kulturális funkcióját.

A felmérés külön figyelmet fordított a jövő városhasználóira. A fókuszcsoportos interjúkban megkérdezett Z generációs fiatalok véleménye alapján a Gyárkert jövője egy **egész évben működő, multifunkcionális, élményalapú városi térként** rajzolódik ki, amely egyszerre szolgálja a szórakozást, a közösségi életet, a rekreációt és a kulturális élményeket. A válaszok három fő irány köré rendezhetők: a rendezvény- és fesztiválközpontú fejlesztések, az innovatív-technológiai élmények integrációja, valamint az „offline” közösségi funkciók erősítése. A leginkább hangsúlyozott elvárás egy **egész napos működésű, magas intenzitású** szórakoztató belvárosi terület kialakítása.

A Z generációs fiatalok a Gyárkertet olyan helyszíneként képzelik el, amely:

- nagy volumenű, **fesztiváljellegű programoknak** ad teret (pl. tematikus zónákra osztott rendezvények, nemzetközi fellépők, folyamatos zenei jelenlét),
- egyszerre kínál **beltéri és kültéri élményeket** (nagyszínpad, klubok, akár föld alatti vagy különleges – pl. „liftes” – szórakozóhelyek),
- **regionális vagy akár nemzetközi vonzerővel** is bír, erősítve a város imázsát.

A megfogalmazott javaslatok alapján a Gyárkert nem csupán helyi találkozópontként, hanem **turisztikai desztinációként** is értelmezhető. Az állandó zenei és kulturális kínálat, valamint a különböző műfajok jelenléte erős inkluzivitást jelez: *„minden generáció és ízlés számára”* kínálna programokat.

Ugyanakkor a szórakoztató funkciók mellett erős igény mutatkozik egy **nyugodtabb, közösségi tér** kialakítására is. A fiatalok szerint fontos irány a közösségi és rekreációs funkciók fejlesztése, amely cél érdekében a Gyárkert a jövőben

- **városi parkként** is működik (pihenőhelyek, piknikezés, sétaútvonalak, zöldfelületek),
- kínál **kulturális és könnyed programokat** (szabadtéri mozi, kisebb koncertek, kísérleti színház),
- egész évben aktív, szezonális elemekkel (pl. adventi vásár, jégpálya),
- lehetőséget teremt baráti együttlétekre (*„zene, étel, piknik”*).

Kulcsfontosságú üzenet, hogy a fiatalok olyan helyet szeretnének, ahol *„nem kell mindig fogyasztani, lehet csak úgy lenni”*. Ez a szemlélet a közösségi tér funkció erősítését jelzi, és a hosszabb tartózkodást ösztönzi.

Kiemelten megjelent a fiatalok válaszaiban a különböző célcsoportok igényeinek differenciált kezelése is. Véleményük szerint jelenleg kevés megfelelő hely áll rendelkezésre az egyetemisták számára, ugyanakkor fontosnak tartják, hogy a Gyárkert **több generáció számára is vonzó** legyen. A válaszok alapján a fiatalok egy **inkluzív, rugalmasan használható térben** gondolkodnak, amely egyszerre alkalmas baráti találkozókra, családi programokra, kulturális eseményekre és intenzív éjszakai életre. Véleményük szerint a város jelenlegi *„csendes”* éjszakai karaktere is erős fejlesztési lehetőséget jelez egy **állandó, egész évben működő programkínálat** irányába.

A fiatal résztvevők válaszaiban az **infrastruktúra fejlesztésének igénye** is egyértelműen megjelent. A fiatalok kulturált kiszolgáló létesítményeket (WC, parkoló), valamint akár **szállásfunkciók (kapszulahotel)** és fejlettebb közlekedési kapcsolatokat (pl. több, később induló éjszakai távolsági buszjárat) tartanának szükségesnek, mely által a hely nemcsak nappali, hanem éjszakai használatra is alkalmas lenne.

5) KERESZTMETSZETI SZINTÉZIS: KÖZÖS HANGSÚLYOK ÉS ELTÉRŐ NÉZŐPONTOK

A strukturált vezetői interjúk, a lakossági kérdőíves felmérés és a fókuszcsoportos beszélgetések eredményeinek együttes értelmezése lehetővé teszi a Gyárkert Kultúrpark és környéke jövőjével kapcsolatos vélemények és elvárások **keresztmetszeti vizsgálatát**. A három módszer eltérő perspektívából közelíti meg a területet, ugyanakkor számos olyan metszéspont azonosítható, amelyek **stabil, konszenzusos alapot** képezhetnek a fejlesztési döntések számára.

A városvezetés elsősorban stratégiai, városszerkezeti és hosszú távú élıhetőségi szempontból tekint a területre; a lakosság a mindennapi használat, komfort és zöldfelületi igények felől közelít; míg a fókuszcsoportok szakmai reflexiói a kettő közötti feszültségeket és lehetséges kompromisszumokat emelik ki. A szintézis alapján megállapítható, hogy **nem a fejlesztés szükségességében**, hanem annak **formájában és intenzitásában** mutatkoznak eltérések.

5.1. Egyetértési pontok a kutatási eredményekben

- **A zöldfelületi dominancia igénye:** a kutatás eredményeiben hangsúlyosan megjelent, hogy a Gyárkert jövője nem képzelhető el a zöldfelületek növelése nélkül. A városvezetés stratégiai értéként, a lakosság életminőségi feltételként, a fókuszcsoportok pedig klímaadaptációs kényszerként értelmezik a zöldítést. A hangsúly nem csupán esztétikai, hanem funkcionális: árnyékolás, hűtés, pihenés, rekreáció.
- **A közpark mint alapfunkció:** a közparki jelleg visszatérő elemként jelenik meg. A Gyárkert nem egyetlen célcsoport számára kialakítandó térként, hanem **több generáció által használható, nyitott városi térként** jelenik meg. A rendezvényfunkció – ahol elfogadott – kiegészítő szerepet tölt be, nem válik elsődleges területhasználattá.
- **Átjárhatóság és városszöveti összekapcsolás:** a jelenlegi zárványjelleg a városvezetés, a lakosság és a szakmai szereplők szerint is problémát jelent. A Gyárkert és környéke fejlesztésének sikeressége szorosan összefügg azzal, hogy sikerül-e azt a belvárosi gyalogos és kerékpáros hálózat természetes részévé tenni.

A kutatásból egyértelműen kirajzolódik, hogy a zöldfelületek növelése nem esztétikai választás, hanem **adaptációs eszköz**. A lakossági válaszok alapján az árnyékos terek, nagy lombkoronájú fák, természetes burkolatok és vizes megoldások iránti igény kiemelkedő. A fókuszcsoportok szakmai oldalról ehhez hozzátették a biodiverzitás növelésének, a vízmegtartásnak és a hőszigetelés mérséklésének szempontjait. A városvezetés részéről mindez összhangban áll a fenntarthatósági és élıhetőségi/életminőségi célokkal, így a zöldinfrastruktúra fejlesztése **kiemelt közös fejlesztési irányként** értelmezhető.

5.2. Eltérő nézőpontok és konfliktuspontok

- **Rendezvények léptéke és gyakorisága:** míg a városvezetés egy része a nagyobb rendezvények városimázs-építő szerepét hangsúlyozza, addig a lakosság és a fókuszcsoporthoz tartozók jelentős része a léptékcsoportok irányába mozdulna el. Nem a kulturális események léte a vitatott, hanem azok **térhasználati hatása, volumene**.
- **Beépítéshez való viszony:** a döntéshozók körében megjelenik az óvatos beépítés lehetőségének gondolata (funkcionális épületek, szolgáltatások), míg a lakossági és fókuszcsoporthoz tartozók inkább a **beépítés minimalizálását** támogatják. Ez a különbség a fejlesztési sorrend és arány kérdésekre hívja fel a figyelmet.
- A Gyárkert jelenlegi működésének egyik alapvető dilemmája abból fakad, hogy a terület **ideiglenes funkciókra optimalizált**, miközben egyre inkább mindennapi városi térként használják. A VEB2023 program során kialakított infrastruktúra elsősorban rendezvényhasználatra készült, ami nem felel meg maradéktalanul a közparki működés igényeinek. Ez az átmeneti állapot egyszerre jelent rugalmasságot és kockázatot: a terület könnyen alakítható, ugyanakkor hiányzik belőle a hosszú távú üzemeltetéshez szükséges stabil szolgáltatás/rendszer.
- A kutatás alapján a Gyárkert legmarkánsabb funkcionális konfliktusa a **csendes pihenést igénylők** és az **intenzív rendezvényhasználat** között húzódik. A lakosság jelentős része nappali pihenő-, rekreációs térként képzei el a Gyárkertet, miközben az esti, éjszakai rendezvények ehhez nem mindig illeszkednek. Ez a dilemma nem oldható fel kizárólag szabályozási eszközökkel; **térbeli és időbeli újraszervezést** igényel, amelyben világosan elkülönülnek a funkciók prioritásai.
- A Gyárkert fejlesztése nem értelmezhető függetlenül a **klimaváltozás hatásaitól**. A nyári hőhullámok, az intenzív besugárzás és a csapadékvíz-kezelési problémák mind arra mutatnak, hogy a terület jelenlegi állapota **nem alkalmazkodik megfelelően** a megváltozott éghajlati környezethez. A jelenlegi területhasználat jelentős mértékben burkolt felületekre épül, ami a rendezvények szempontjából indokolt, azonban a közparki funkcióval nehezen összeegyeztethető. A lakossági és fókuszcsoporthoz tartozók visszajelzései alapján a **burkolt felületek aránya túlzó**, ami hozzájárul a terület kopár, átmeneti jellegéhez.

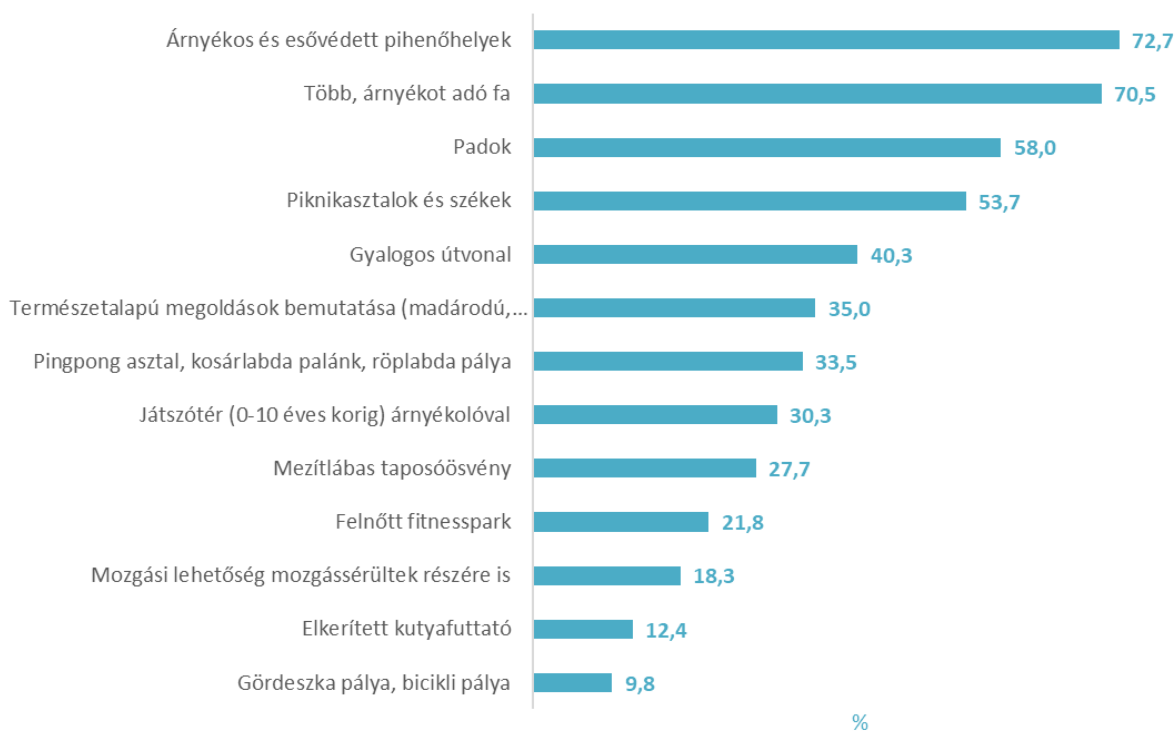
5.3. Közpark - és közösségi tér funkciók értelmezése

A kutatás egyértelmű tanulsága, hogy a Gyárkert és környéke jövőbeli fejlesztésének alapját a **mindennap használható közpark funkció** képezi. A lakossági kérdőíves felmérésben és a fókuszcsoporthoz tartozók beszélgetéseiben a válaszadók jelentős része hangsúlyozta, hogy a területnek nem pusztán alkalmi események idején, hanem a hétköznapokban is működő városi térként kell funkcionálnia. A közpark fogalma ebben az értelmezésben nem passzív zöldfelületet jelent, hanem olyan **aktív, mégis nyugodt városi környezetet**, amely alkalmas pihenésre, találkozásra, időtöltésre, rövid sétákra és informális közösségi jelenlétre. A Gyárkert ebben a szerepben a környező sűrűn lakott városrészek számára kiemelt rekreációs jelentőséggel bírhat.

A kutatási eredmények emellett rámutattak arra is, hogy a Gyárkert jövője szempontjából kulcskérdés a **generációk közötti együttélés biztosítása**. A lakossági igények között egyszerre jelentek meg a családosok, az idősebb korosztály, a fiatal felnőttek és a diákok eltérő használati szokásai. A közösségi térként működő Gyárkertnek olyan térstruktúrát kell kínálnia, amely nem kényszeríti az egyes csoportokat arra, hogy egymástól vegyék el a helyet. A fókuszcsoportos beszélgetések során többször megjelent az az elvárás, hogy a park **tagolt, többhangsúlyú térré** váljon, ahol megtalálhatóak a csendesebb zónák, találkozópontok, kisebb aktivitási terek, miközben megőrzi egységes karakterét.

A közpark funkció hitelességének alapfeltétele az alapinfrastruktúra megléte. A lakossági visszajelzések alapján a **nyilvános mosdók, ivókutak, árnyékos ülőhelyek, megfelelő közvilágítás és a tisztaság** biztosítása **nem fejlesztési extraként**, hanem **alapelvárásként** jelenik meg (2. ábra). A városvezetési interjúk is megerősítették azt a szemléletet, hogy a Gyárkert nem válhat „csak rendezvényterületté”, amely az eseményeken kívül funkciótlan vagy alulhasznált. Ehhez elengedhetetlen a közparki használatot támogató fizikai és üzemeltetési infrastruktúra kiépítése.

2. ábra: Ha a Gyárkert Kultúrpark és környezete egy közpark lenne, milyen fejlesztéseket látna itt szívesen a lakosság (n=2254)

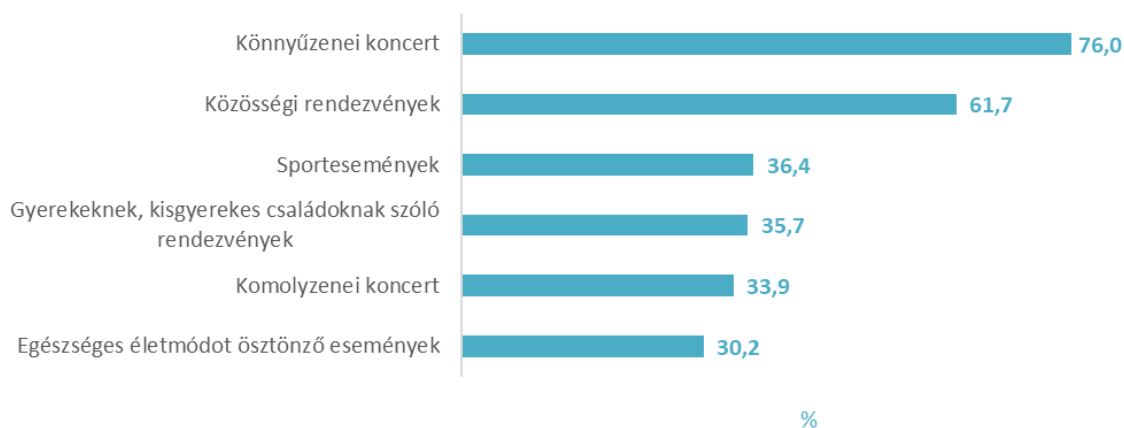

Forrás: Lakossági kérdőíves felmérés alapján saját szerkesztés

5.4. Rendezvényfunkció: lehetőségek, konfliktusok és korlátok

A Gyárkert jelenlegi identitásának egyik legerősebb eleme a kulturális és (könnyű)zenei rendezvényekhez kötődik. A VEB2023 program alatt kialakult koncerthelyszín-funkció a városi és országos nyilvánosság számára egyaránt láthatóvá tette a területet, és sok válaszadó számára pozitív élményként rögzült. A felmérések azonban egyértelművé tették, hogy ez az identitáselem **nem kizárólagos**, és nem válhat a terület hosszú távú elsődleges funkciójává. A rendezvényhasználat értéként jelenik meg, de csak akkor, ha illeszkedik a környezeti és társadalmi adottságokhoz (3. ábra).

3. ábra: Ha a Gyárkert Kultúrpark és környezete rendezvényhelyszín is lenne, milyen programokon venne részt szívesen itt a lakosság (n=2254)

Forrás: Lakossági kérdőíves felmérés alapján saját szerkesztés

A rendezvényfunkcióval kapcsolatban a kutatás azonosította a fő konfliktusforrásokat. A zajterhelés elsősorban a koncertbeállítások alatt valamint az esti és késő esti órákban jelent problémát a környező lakóövezetek számára. A lakossági válaszok alapján a konfliktus nem a kulturális tartalom minőségéből, hanem a **zaj időbeli és térbeli kiterjedéséből** fakad. A zsúfoltság és a rendezvényekhez kapcsolódó gépjárműforgalom szintén visszatérő negatív tényezőként jelent meg. Ezek a problémák a terület urbanisztikai adottságaira vezethetők vissza, és nem kezelhetők kizárólag szervezési kérdésként.

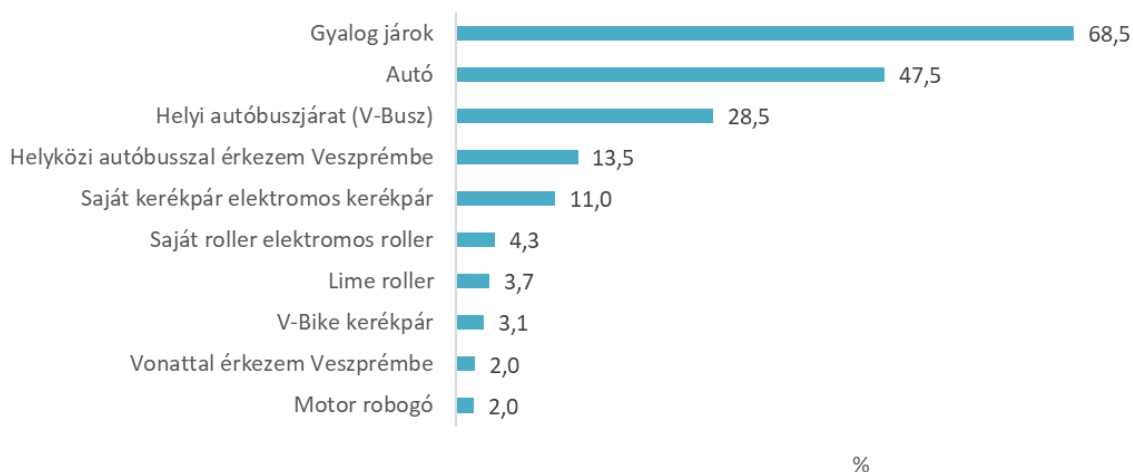
A fókuszcsoportos beszélgetések és a lakossági válaszok alapján kirajzolódott egy **konszenzusos kompromisszum**, amely a rendezvényhasználat **léptékének és intenzitásának csökkentését** irányozza elő. A megkérdezettek többsége elfogadhatónak tartja a kisebb léptékű, korlátozott számú események jelenlétét, különösen akkor, ha azok nappali vagy kora esti időszakban zajlanak. Ez a megközelítés összhangban áll a NEBOD-elvű fejlesztési logikával, amely a közösségi élményeket nem a tömegességben, hanem a **minőségi térhasználatban** határozza meg.

5.5. Megközelíthetőség és átjárhatóság (parkolás, mikromobilitás, közösségi közlekedés)

A kutatás visszatérő eleme a Gyárkert jelenlegi **városszöveti elszigeteltsége**. A területet körülvevő forgalmas utak, a buszpályaudvar, valamint a kereskedelmi és szolgáltató funkciók közelsége olyan infrastruktúrát hozott létre, amely elsősorban az autós közlekedést szolgálja, miközben a gyalogos és kerékpáros kapcsolatok háttérbe szorultak.

A városvezetési interjúkban többször elhangzott, hogy a Gyárkert fejlesztésének kulcsa az, hogy a terület **nem végállomásként**, hanem átjárható városi térként működjön. A lakossági kérdőív és a fókuszcsoportok eredményei alapján a gyalogos és kerékpáros elérhetőség javítása **elsődleges fejlesztési prioritás** (4. ábra). A válaszadók jelentős része a Gyárkerten keresztül történő áthaladást már most is igényelné, különösen a belváros és a vásárcsarnok, illetve a Balaton Pláza közötti útvonalakon. A mikromobilitás (kerékpár, roller, gyaloglás) előtérbe helyezése nem csupán közlekedési kérdés, hanem **életminőségi és környezeti szempont** is. A zöldfelületi dominanciájú Gyárkert logikusan kapcsolódhat egy ilyen fenntartható mobilitási hálózathoz.

4. ábra: Milyen közlekedési eszközt használ általában a lakosság, ha a Gyárkert Kultúrpark területére és környékére akar eljutni (n=2254)

Forrás: Lakossági kérdőíves felmérés alapján saját szerkesztés

A parkolás kérdése is rendszeresen felmerült a Gyárkert kapcsán, ugyanakkor a kutatás alapján világossá vált, hogy ez **nem elsősorban területi**, hanem városléptékű probléma. A lakosság és a szakmai szereplők többsége nem támogatja a Gyárkerten belüli parkolókapacitás bővítését, mivel az ellentmondana a közparki és zöldfejlesztési céloknak. Ehelyett olyan megoldások kerültek előtérbe, amelyek a közösségi közlekedés, a mikromobilitás és a városszintű parkolási rendszer fejlesztését hangsúlyozzák. A vezetői interjúk során több döntéshozó is hangsúlyozta, hogy a belvárosi parkolás nehézségei régóta fennálló jelenségek, amelyek megoldása nem egyetlen terület átalakításától várható. A Gyárkert ebben az értelemben **nem problémaforrás**, hanem olyan terület, ahol a meglévő feszültségek fokozottan láthatóvá válnak, különösen rendezvények idején.

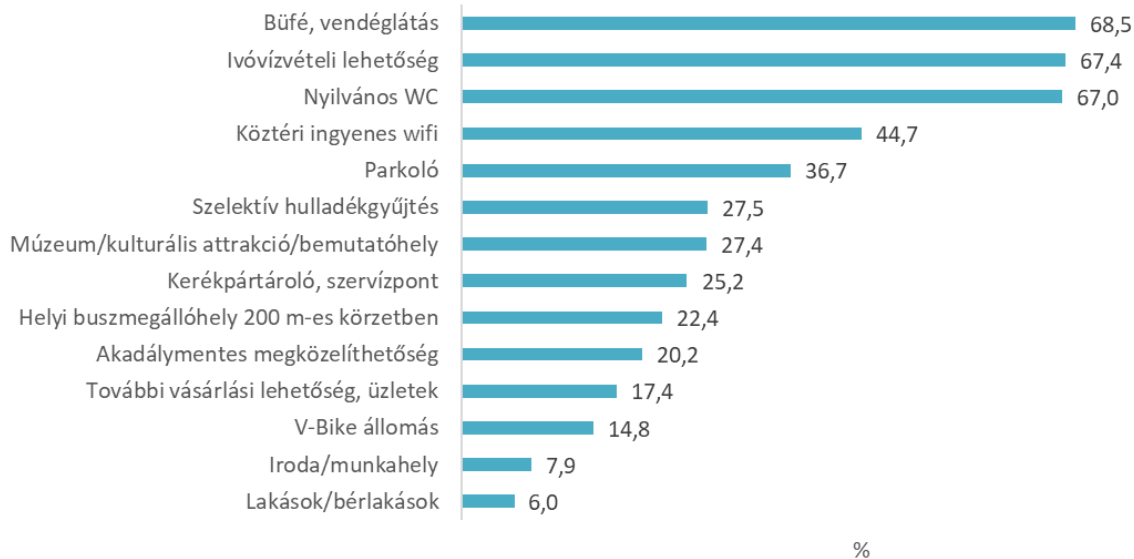
5.7. Lehetséges gazdasági és szolgáltatási funkciók

A vezetői interjúk során többször megjelent az a szempont, hogy a Gyárkert Kultúrpark és környéke fejlesztése nem válhat pusztán költségoldali városi projektté. Ugyanakkor - a lakossági és fókuszcsoportos eredmények alapján - világosan kirajzolódik, hogy a területet a válaszadók nem tartják alkalmasnak **nagy volumenű, klasszikus gazdasági beépítésre**. A konszenzusos álláspont szerint a gazdasági funkciók csak olyan mértékben és formában jelenhetnek meg, amelyek **támogatják** a közparki és közösségi használatot, és nem válnak önálló domináns területhasználattá.

A kutatás egyik fontos tanulsága, hogy a szolgáltatások iránti igény elsősorban nem kereskedelmi, hanem **használhatósági szempontból** jelent meg (5. ábra). Olyan funkciókra van szükség, amelyek a Gyárkert életképességét növelhetik, miközben nem veszélyeztetik annak alapvető közpark jellegét. A lakosság és a szakmai szereplők olyan léptékű vendéglátó- és kiszolgáló egységeket tartanak elfogadhatónak, amelyek:

- hosszabb tartózkodásra ösztönöznek,
- illeszkednek a park karakteréhez,
- nem terhelik túl a környező lakóterületeket.

5. ábra A Gyárkert Kultúrpark és környezetének a jövőbeli fejlesztése kapcsán milyen szolgáltatásokat vennének igénybe a válaszadók ezen a területen? (n=2254)

Forrás: Lakossági kérdőíves felmérés alapján saját szerkesztés

A fókuszcsoportos beszélgetésekben és a vezetői interjúkban is felmerült továbbá, hogy a Gyárkert és környéke – különösen az SZMT-székház – alkalmas lehetne **kreatív, kulturális és innovációs tevékenységek** befogadására. Ezek nem hagyományos irodai vagy gazdasági funkciók, hanem olyan közösségi és szakmai tevékenységek, amelyek erősítik Veszprém „élő város” jellegét. Ezek a funkciók jól illeszkednek a NEBOD-filozófiához, amely a gazdasági értékteremtést nem önmagában, hanem **társadalmi és környezeti beágyazottságban** értelmezi.

A Gyárkert fejlesztésével összefüggésben a lakhatás kérdése **másodlagos, mégis érzékeny témaként** jelent meg a kutatás során. A városvezetési interjúkban felmerült annak lehetősége, hogy a belváros közeli elhelyezkedés miatt bizonyos lakófunkciók megjelenése városszerkezeti szempontból indokolható lenne. Ezt árnyalják a lakossági és fókuszcsoportos vélemények. A válaszadók többsége nem zárja ki elvi szinten a lakhatás megjelenését, ugyanakkor erős ellenállás mutatkozott a **nagy léptékű, intenzív lakópark-jellegű beépítéssel** szemben. A Gyárkert esetében a lakhatás nem elsődleges fejlesztési cél, hanem legfeljebb **kiegészítő, speciális funkcióként** értelmezhető.

A fókuszcsoportos beszélgetések során a túlzott beépítés elutasítása az egyik legerősebb közös álláspontként jelent meg. A résztvevők egyértelműen hangsúlyozták, hogy a Gyárkert értéke éppen annak **nyitottságában és szabad térjellegében** rejlik. A lakófunkciók tömeges megjelenése ezt az értéket veszélyeztetné és visszafordíthatatlan változásokat okozna a terület karakterében. A lakossági kérdőív szöveges válaszaiban is többször megjelent az a félelem, hogy a Gyárkert „elveszíti park jellegét”, amennyiben a beépítettség növekszik. A válaszadók jelentős része attól tart, hogy a lakófunkciók további közlekedési, parkolási és zajterhelést generálnának, miközben csökkentenék a közösségi használat lehetőségeit.

A kutatás eredményei alapján megfogalmazható egy - a NEBOD-elvekhez illeszkedő – közös vélemény, amely a térhasználatban az egyensúlyt tekinti elsődleges értéknek és kimondja, hogy a Gyárkert és környéke fejlesztése során **a lakhatás nem válhat domináns elemmé**. Amennyiben a jövőben mégis megjelenne lakófunkció, annak kis léptékűen, integrált jellegűen és a közparki funkciót hangsúlyozó módon kellene megvalósulnia.

5.8. Üzemeltetés, biztonság és zajkezelés

A Gyárkert és környéke fejlesztésével kapcsolatban az üzemeltetés kérdése a kutatás során **kulcsfontosságú tényezőként** jelent meg. A lakossági és fókuszcsoportos visszajelzések alapján nem önmagában a funkciók sokfélesége jelent problémát, hanem azok egymással nem harmonizáló, koordinálatlan **működése**. A jelenlegi ideiglenes használat során az üzemeltetés elsősorban rendezvénylogikára épül, ami a közparki jelleg hosszú távú fenntartására nem alkalmas. A válaszadók úgy vélték, hogy a Gyárkert és környéke csak akkor tud mindennapi városi térként működni, ha az üzemeltetés/fenntartás folyamatos, kiszámítható és átlátható.

A **közbiztonság** kérdése a lakossági kérdőívben és a fókuszcsoportokban elsősorban **érzet szintjén** jelent meg. A válaszadók nem a kifejezett bűnözést, hanem a rendezetlenséget, a rossz megvilágítást és az ellenőrzés hiányát említették kockázati tényezőként. A városvezetési interjúk rámutattak arra, hogy a biztonság kérdése szoros összefüggésben áll a terület használati intenzitásával: egy jól karbantartott, aktívan, de nem túlszűfoltan használt közpark önmagában is növeli a szubjektív biztonságérzetet.

A **zajterhelés** kezelése még mindig a Gyárkert egyik legérzékenyebb kérdése. A kutatás alapján megállapítható, hogy a zaj nem kizárólag technikai, hanem **üzemeltetési és koncepcionális probléma**. A lakosság elsősorban az esti és késő esti eseményekkel kapcsolatban fogalmazott meg kritikát. A fő megközelítés itt elsősorban arra irányult, hogy miként lehetne csökkenteni a lakosságot érő terhelést anélkül, hogy a kulturális események teljesen kiszorulnának a területről. Ennélfogva, a konszenzusos álláspont szerint a zajkezelés az alábbi három pilléren kell, hogy nyugodjon:

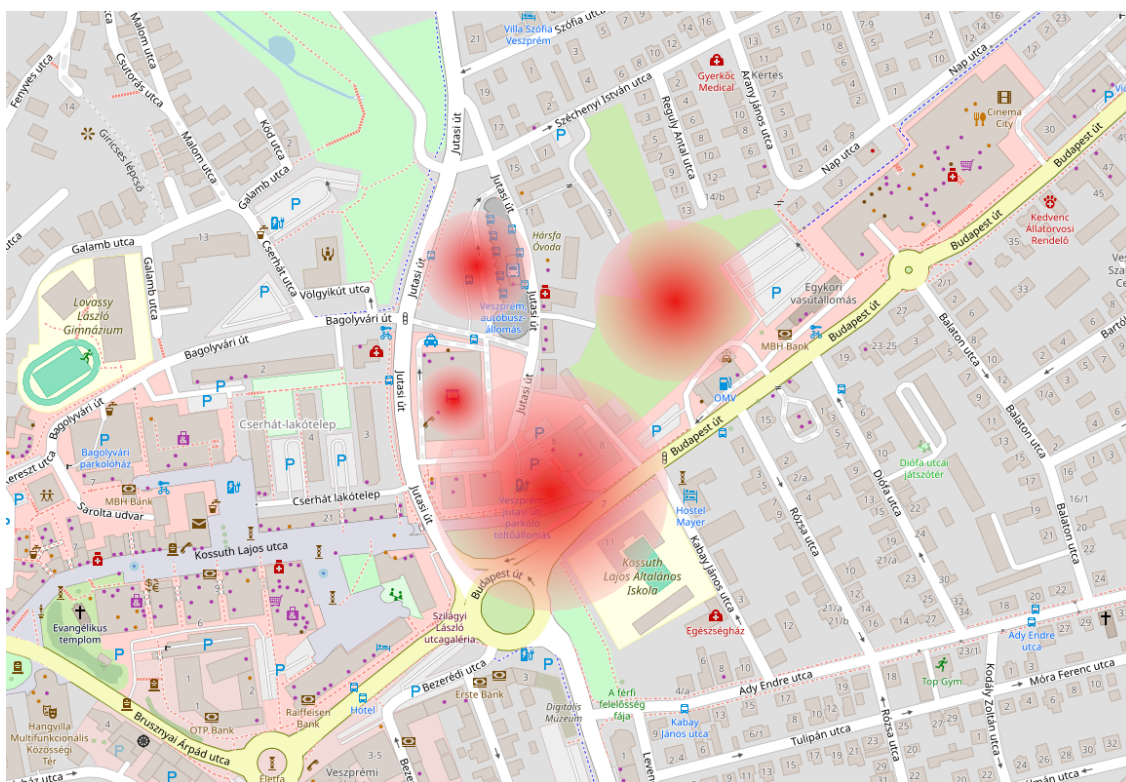
- a rendezvények időbeli korlátozásán,
- a koncert/rendezvény léptékének (látogatók számának) tudatos szabályozásán,
- valamint a terület térbeli tagolásán.

6) A GYÁRKERT KULTÚRPARK ÉS KÖRNYÉKE FEJLESZTÉSI KERETEI

6.1. Érintettek, érdekeltek és társadalmi bevonás szerepe

A Gyárkert Kultúrpark és környéke fejlesztése kapcsán rendkívül széles érintetti kör azonosítható: belvárosi és környékbeli lakosok, rendezvénylátogatók, civil szervezetek, gazdasági szereplők, kulturális és oktatási intézmények, valamint a városvezetés és városi szolgáltatók egyaránt érintettek a döntésekben. A kutatás eredményei alapján egyértelmű, hogy ezen szereplők érdekei **nem azonos súllyal és nem azonos időléptékben** jelennek meg. Ez különösen indokoltá teszi a tudatos és strukturált bevonási folyamatokat.

6. ábra: Fő beavatkozási pontok a fókuszcsoportos válaszadók szerint (n=23)

Forrás: Fókuszcsoportos interjúk alapján saját szerkesztés

A lakossági kérdőíves felmérés nem pusztán adatforrásként, hanem legitimációs eszközként is értelmezhető. A válaszadók részéről erős igény fogalmazódott meg arra, hogy a Gyárkert és környéke jövőjével kapcsolatos döntések **ne zárt körben**, hanem **átlátható módon** szülessenek meg. A fókuszcsoportok során többször elhangzott, hogy a konfliktusok jelentős része nem a fejlesztések tartalmából, hanem a döntéshozatal módjából ered. Az előzetes egyeztetés, az információmegosztás és a visszacsatolás hiánya bizalmatlanságot eredményezhet.

A New European Bauhaus on the Danube (NEBOD) szemlélete hangsúlyos szerepet tulajdonít a **társadalmi együtt alkotásnak**. A kutatás alapján a Gyárkert és környéke alkalmas lehet olyan pilot terület kialakítására, ahol az önkormányzat, a lakosság és a szakmai szereplők együtt formálják a tér jövőjét (6. ábra). A partnerségi megközelítés nem csupán kommunikációs eszköz, hanem **fejlesztési minőségi tényező**, amely hozzájárulhat a hosszú távú elfogadottsághoz és fenntartható használathoz.

A fókuszcsoporthoz tartozó interjúk során megalkotott jövőmodellek egy erősen pozitív, de realitásokkal átszőtt képet rajzolnak ki a Gyárkert és környéke 2036-os állapotáról. A kulcsszavak – „zöld oázis”, „közösségi tér”, „átjárhatóság”, „innováció”, „élhetőség” – egy olyan **integrált városi környezetet** írnak le, amely képes egyszerre szolgálni a **helyi lakosság, a látogatók és a gazdasági szereplők igényeit**. A narratívákban megjelenő büszkeség („igazi sikertörténet”, „büszkék lehetünk rá”) arra utal, hogy a résztvevők a projektet nemcsak fizikai átalakulásként, hanem identitásképző folyamatként is értelmezik, melyet a következő idézetek, mondatok is alátámasztanak:

„Megnyílt a megújult Gyárkert és környéke 2036-ban. A városlakók így beszélnek róla...”

„Kellemes zöld oázis a modern belváros szívében. Szuper street food, árnyékos pihenőparkban. Gyerkőcökkel is remek időtöltés, izgalmas játszópark vizes élményekkel tarkítva.”

„Miénk a belváros, szeretünk itt lenni.”

„Csodás szökőkutak, árnyas fák tövében elképesztő hangulatú koncerten vettünk részt a családdal és barátainkkal. Jókor, jó helyen, jó társaságban. Gyertek Veszprémbe!”

„A Kossuth utca folytatásaként létrejött új városi tér kinyitotta az eddigi szűkös teret a piac és buszpályaudvar környékén, csodás zöld terekkel oldva fel a főutca kopárságát, fokozva ezzel a belváros élhetőségét.”

A fókuszcsoporthoz tartozó interjúk során megkérdezett Z-generációs fiatalok víziója szerint a Gyárkert egy **dinamikus, többfunkciós élményközpont**, amelyben a következő fő értékek jelennek meg:

- **élmény és szórakozás** (fesztiválok, zenei események),
- **közösség és részvételiség** (interaktív programok),
- **technológiai innováció** (újszerű megoldások),
- **rekreáció és pihenés** (park és közösségi tér funkció),
- **folyamatos működés és megújulás** (nappali és éjszakai használat).

A Gyárkert ideális esetben egyszerre válik **élénk rendezvényhelyszínné**, ahol a programok fontos eleme a társas interakció ösztönzése (pl. tematikus találkozóhelyek, játékos kapcsolatépítő koncepciók) és **nyugodt közösségi térré**, amely képes kiszolgálni a helyi fiatalok igényeit.

A fiatalok jövőképe hangsúlyosan tartalmazza az **innovatív, interaktív és digitális megoldások integrációját**. Több olyan ötletet is megfogalmaztak, amelyek a technológia és a közösségi élmény összekapcsolására épülnek. Ilyenek például a felszolgáló robotok, az AI-alapú élményelemek, a fülhallgatós bulik („silent disco”) vagy a közösségi média szavazások alapján szervezett programok.

A fiatalok igénye szerint a Gyárkertnek folyamatosan megújuló, „mindig más” élményt kellene kínálnia, amelyben a látogatók nem csupán fogyasztók, hanem aktív alakítói is a programoknak. Az interaktivitás, a **részvételiség és a személyre szabhatóság** kiemelt elvárásként jelent meg.

Összességében a fiatalok egy **élményközpontú, dinamikus és multifunkcionális** Gyárkertet képzelnek el, amely egyszerre városi találkozóhely, kulturális központ és regionális vonzerejű szórakoztató tér. A legfontosabb kulcsszavak a „zene”, „élmény”, „közösség”, „technológia”, „részvétel” és „multifunkcionalitás”. A válaszok alapján a Gyárkert ideális esetben olyan helyszínné válhat, amely nappal közösségi parkként, este pedig pezsgő kulturális és szórakoztató központként működik, miközben folyamatosan megújuló élményt kínál a helyiek és a látogatók számára egyaránt.

6.2. Fejlesztési időtávok és lehetséges forgatókönyvek, finanszírozás

A strukturált vezetői interjúk egyik visszatérő eleme volt annak hangsúlyozása, hogy a Gyárkert és környéke fejlesztése **nem rövid távú projekt**, hanem több cikluson átívelő városfejlesztési folyamat. A döntéshozók többsége 5-10 éves időtávban gondolkodik, amely lehetővé teszi a fokozatos beavatkozást, a tanulást és az alkalmazkodást (7. ábra). Ez az ütemezés összhangban áll a lakossági és fókuszcsoportos elvárásokkal is, amelyek a hirtelen, nagy léptékű átalakítások helyett az **inkrementális, tesztelhető fejlesztéseket** részesítik előnyben.

7. ábra: Rövid- és hosszabb távú fejlesztési lehetőségek

Rövid távú beavatkozások (1-2 év)	Közép- és hosszú távú beavatkozások (3-10 év)
<p>Olyan beavatkozások, amelyek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • javítják a mindennapi használhatóságot • mérséklék a konfliktusokat • nem igényelnek jelentős szerkezeti átalakítást <p>Ilyen elemek például:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alapinfrastruktúra fejlesztése (mosdók, ivókutak, árnyékolás) • zöldfelületek arányának növelése ideiglenes megoldásokkal • rendezvényhasználat szabályozási keretének pontosítása 	<p>Középtávon (3-5 év):</p> <ul style="list-style-type: none"> • az épített környezet átalakítása (különösen az SZMT-székház adaptív újrahasznosítása) • az átjárhatóság strukturális javítása <p>Hosszú távon (5-10 év):</p> <ul style="list-style-type: none"> • a Gyárkert és környéke teljes értékű, integrált városi térré fejlesztése • stabil üzemeltetési modell kialakítása • széles társadalmi elfogadottsággal történő működtetés

Forrás: Kutatási eredmények alapján saját szerkesztés

A fókuszcsoport interjúk során a résztvevők **képi asszociációk, inspirációs fotók kiválasztása segítségével** is megfogalmazták a vizsgált terület fejlesztésére vonatkozó elképzeléseiket (8. ábra), mely alapján egy komplex jövőkép rajzolódott ki.

8. A fókuszcsoportos interjúk során a terület jövőjéhez illeszkedő, legtöbbször választott inspirációs fotók (n=23)

TOP1 (5 választás):

TOP2 (4-4 választás):

TOP3 (3-3 választás):

Forrás: Fókuszcsoportos interjúk alapján saját szerkesztés

A kutatás alapján világos, hogy a Gyárkert fejlesztése során az önkormányzat **vezető és koordináló szerepe megkerülhetetlen**. Még abban az esetben is, ha külső források vagy magánszereplők bevonására kerül sor, a stratégiai irányításnak önkormányzati kézben kell maradnia. A Gyárkert fejlesztése jól illeszkedhet:

- zöldinfrastruktúra-fejlesztési pályázatokhoz,
- közösségi terekre és klímaadaptációra irányuló EU-s programokhoz,
- a NEBOD és INTERREG típusú kezdeményezésekhez.

Fontos javaslat, hogy a fejlesztési koncepciót **nem pályázatokhoz igazítva**, hanem **önálló szakmai logika mentén** szükséges kialakítani, majd ehhez rendelni a megfelelő finanszírozást. Emellett, a gazdasági szereplők bevonása elsősorban az SZMT-székház és bizonyos szolgáltatási funkciók esetében merült fel. A kutatásból megismert eredmények szerint ugyanakkor egyértelmű, hogy a magántőke csak olyan formában lehet elfogadható, amely **nem veszélyezteti a közösségi és közparki célokat**.

7) ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

A Gyárkert Kultúrpark és környékének vizsgálata során egyértelművé vált, hogy a terület fejlesztése nem értelmezhető kizárólag egy-egy részfunkció mentén, hanem komplex városi rendszerek metszéspontjában helyezkedik el. A három kutatási elem – a strukturált vezetői interjúk, a lakossági kérdőíves felmérés és a fókuszcsoportos beszélgetések – együttes eredményei azt mutatják, hogy a Gyárkert környékének jövőjével kapcsolatban nem a fejlesztés szükségessége, hanem annak iránya és léptéke a kérdés. A terület jelenlegi állapota átmeneti, ugyanakkor ez az átmenetiség lehetőséget is teremt egy tudatosan felépített, hosszú távon is fenntartható fejlesztési pálya kijelölésére.

A Gyárkert tehát nem egyszerű fejlesztési terület, hanem **Veszprém jövőbeni városi minőségének egyik kulcseleme**. A kutatási eredmények egyértelműen megmutatták, hogy a terület sorsa túlmutat önmagán, és hatást gyakorol a belváros egészének működésére. A kutatási eredmények alapján olyan döntési irányok javasolhatók – egy integrált fejlesztési modell keretében – melyek képesek kezelni a vizsgált területhez kapcsolódó konfliktusokat, megőrizve a hely egyediségét:

- a közparki funkció elsődlegessége/prioritása,
- a zöld- és klímaadaptációs fejlesztések előre sorolása,
- a rendezvényhasználat újraszabályozása,
- az SZMT-székház adaptív újrahaznosításának elindítása,
- a lakossági bevonás biztosítása, a vélemények becsatornázása.

A témával kapcsolatos New European Bauhaus on the Danube (NEBOD) kezdeményezés a fenntarthatóság, az inkluzivitás és az esztétikai minőség integrált megközelítésére épül. A NEBOD nem pusztán építészeti irányzat, hanem olyan **városfejlesztési paradigma**, amely a társadalmi, környezeti és gazdasági szempontokat együttesen kezeli. A kutatás alapján megállapítható, hogy a Gyárkert és környéke pilot terület fejlesztési kérdései szorosan összhangban állnak a NEBOD alapelveivel. A zöldfelületek iránti igény, a közösségi használat hangsúlya és a minőségi téralakítás elvárása mind olyan tényezők, amelyek összhangban állnak a NEBOD-elvű megközelítéssel.

A Gyárkert és környéke alkalmas lehet arra, hogy **helyi szinten mintaterületként** demonstrálja a NEBOD alapelveinek gyakorlati alkalmazását. Ez új típusú gondolkodást jelenthet a városi terek használatáról, fejlesztéséről és a közösségi bevonást megvalósító menedzsmentjéről. A NEBOD szempontrendszerét is figyelembe véve a kutatási eredmények alapján megállapítható, hogy:

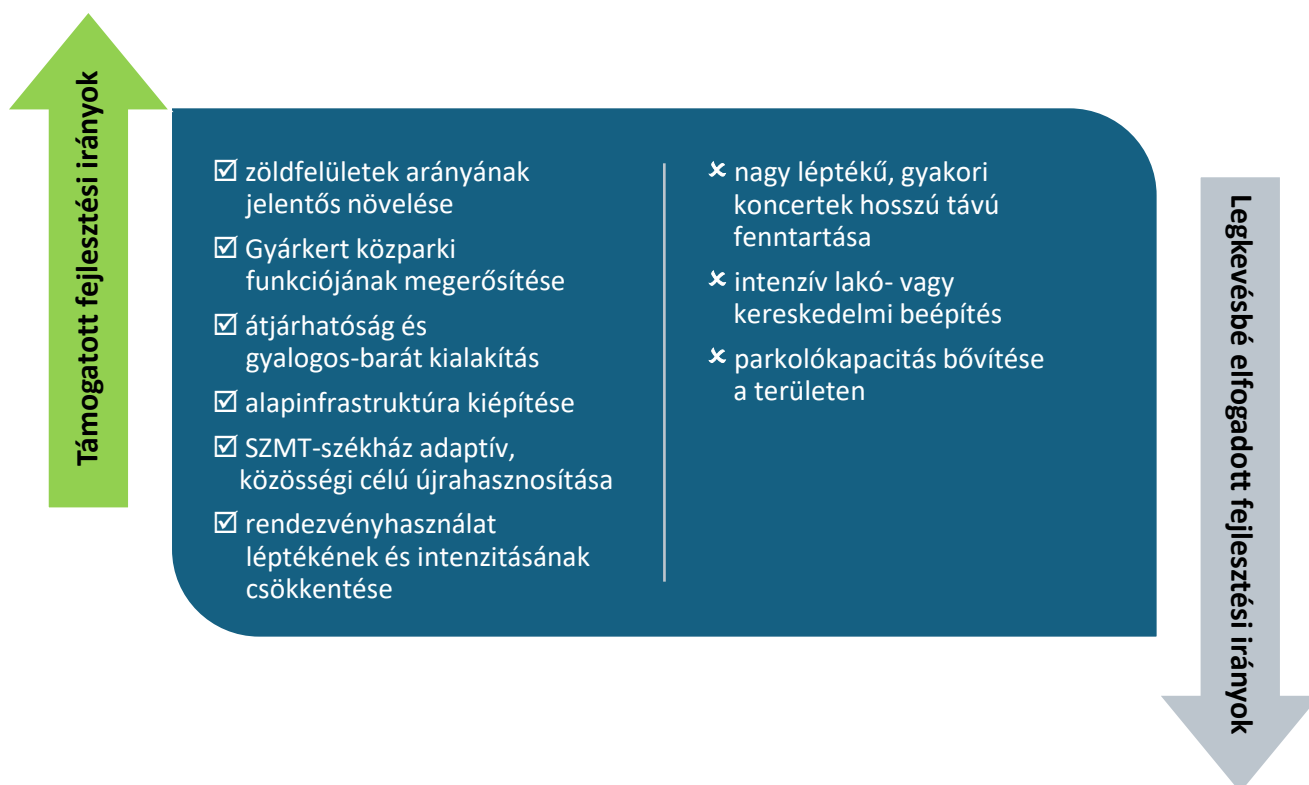
- a zöldfelületek és klímaadaptáció iránti igény erősen jelen van mind a lakossági, mind a vezetői gondolkodásban,
- a közösségi, nyitott és inkluzív városi terek iránti elvárás széles körű támogatottsággal bír,
- a minőségi térhasználat iránti igény meghaladja a pusztán funkcionális vagy gazdasági szempontokat.

A fókuszcsoportos interjúk során született válaszok egyúttal azt is megmutatták, hogy mit kell elkerülni a fejlesztési folyamat során. A válaszok alapján szinte teljes egyetértés alakult ki abban, hogy a legnagyobb kockázat a **túlzott beépítés és a visszafordíthatatlan funkcionális döntések** meghozatala.

Kiemelten jelent meg a „*túlépítés*” és a „*betondzsungel*” elkerülésének igénye, amely mögött korábbi negatív városi tapasztalatok állnak: a túlzott beépítés hosszú távon rugalmatlan, nehezen módosítható funkciókat eredményez, korlátozva a terület alkalmazkodóképességét. Hasonlóan fontos kockázatként azonosították a kizárólagos funkciójú kialakítást (monofunkcionalitás) hangsúlyozva, hogy a Gyárkert nem válhat tisztán lakó- vagy irodai területté, mert ez a használati sokszínűség csökkenéséhez vagy akár a kihasználatlansághoz vezethet. Emellett erősen megjelent a **társadalmi bevonás hiányának** problémája: a résztvevők szerint a helyi közösség bevonása elengedhetetlen a sikeres és elfogadott fejlesztéshez. Végül fontos figyelmeztetésként jelenik meg a **fenntarthatóság** kérdése is, mind környezeti, mind gazdasági értelemben, mivel a nem fenntartható projektek üresen maradó épületeket és hosszabb távon a terület leértékelődését eredményezhetik.

A kutatási eredmények összegzése alapján az alábbi fejlesztési célok körében **széles körű társadalmi és szakmai konszenzus** azonosítható. Ezek a célok együttesen kijelölik a Gyárkert és környéke fejlesztésének **stabil szakmai magját**. Ugyanakkor, érdemes említést tenni azokról a témákról is, amelyek esetében **alacsonyabb támogatottság vagy megosztottság** figyelhető meg. E fejlesztési irányok legfeljebb másodlagos prioritásként, szigorú feltételek mellett kezelhetők (10. ábra).

10.ábra: A leginkább támogatott és a legkevésbé elfogadott fejlesztési irányok

Forrás: Kutatási eredmények alapján saját szerkesztés